

Short communications

ความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยในตำบลเทพราช อำเภอสิชล
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Readiness of People to Withstand Flood at Thepparat Sub - district,
Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province

ณัฐชนพันธ์ นนทะแก้ว
สันติ สุขสอาด*

Natanapat Nontakeaw
Santi Suksard*

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
Faculty of Forestry, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok, 10900 Thailand

*Corresponding Author, E-mail: fforsss@ku.ac.th

รับต้นฉบับ 14 มีนาคม 2556

รับลงพิมพ์ 20 เมษายน 2556

ABSTRACT

The objectives of the study were to determine the socio-economic condition, readiness level and factors affecting the readiness of people to withstand flood at Thepparat sub-district, Sichon district, Nakhon Si Thammarat province. Data were collected by using the designed questionnaires interviewed 249 respondents. The statistical analysis method employed for the data analysis were percentage, mean, minimum, maximum, standard deviation, t-test and F-test. The given significance level was 0.05.

The results of the study indicated that the most respondents were male (54.60 %) with their average age of 45.96 years. Their educational level were at primary school/uneducated (62.65%) and the average number of household members was 3.88. Their main occupation of the most was agriculture (86.75%) and without subsidiary occupation (85.14%). Their average annual household income was 173,420 baht. Most of the respondents were born in the present areas (72.70%), their average resettled periods was 39.84 years and no having experienced in leadership being (85.10%). Have experienced damage from flood in the past (93.17%) and was ever received information about flood warning (98.00%). Most of the respondents have participated in the relevant activity about withstand flood at the low level (65.46%) and has been supported from the relevant agencies to withstand flood at the high level (58.23%). Their knowledge about cause of flood, soil and water conservation at the high level were 54.60% and 51.80%, respectively.

Readiness level to withstand flood overview was at the high level. Factors affecting the readiness of people to withstand flood were age, educational level, household income, participation in the relevant activities about withstand flood, having the support from the relevant agencies to withstand flood, knowledge about cause of flood and knowledge about soil and water conservation.

Keywords: Readiness, Flood, Nakhon Si Thammarat province

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับความพร้อม และปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยในตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทำการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างจำนวน 249 คน และข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test และ F-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 54.60 มีอายุเฉลี่ยที่ 45.96 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 62.65 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน มีอาชีพหลักทำการเกษตร ร้อยละ 86.75 ไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 85.14 มีรายได้เฉลี่ย 173,420 บาทปี มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่นี้ตั้งแต่เกิด ร้อยละ 72.70 ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 39.84 ปี และไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้นำ ร้อยละ 85.10 เคยมีประสบการณ์ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในอดีต ร้อยละ 93.17 และเคยได้รับข่าวสารเตือนภัยอุทกภัย ร้อยละ 98.00 ส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรับมืออุทกภัยอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 65.46 และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานป้องกันภัยพิบัติอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 58.23 มีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 54.60 และ 51.80 ตามลำดับ

ด้านระดับความพร้อมในการรับมืออุทกภัยภาพรวมทั้งหมดยังอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับมืออุทกภัย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานป้องกันภัยพิบัติ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ

คำสำคัญ: ความพร้อม อุทกภัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และจำนวนครั้งในการเกิดต่อปีสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต โดยเฉพาะภัยพิบัติจากอุทกภัยที่สร้างความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศ คิดเป็นมูลค่าปีละหลายล้านบาทที่ต้องใช้ในการฟื้นฟูประเทศหลังจากหลังจากประสบ

กับอุทกภัย ภาคใต้ของประเทศไทยถือว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่ประสบกับปัญหาอุทกภัยบ่อยครั้ง เมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ อันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นคาบสมุทรมีทะเลขนานอยู่ 2 ด้าน ทำให้ได้รับอิทธิพลจากทะเลและลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้ภาคใต้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี (สำนักงานชลประทานที่ 16, 2554) และบ่อยครั้งที่เกิดเหตุอุทกภัยน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่มสร้างความเสียหาย

แก่ชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้านในพื้นที่ โดยในปี พ.ศ.2554 ช่วงเดือนมีนาคม ถึง เมษายน หลายจังหวัด ในภาคใต้ประสบกับปัญหาอุทกภัย โดยเฉพาะพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้รับความเสียหายจากน้ำป่า ไหลหลาก ดินโคลนถล่มสร้างเสียหายเป็นมูลค่า หลายล้านบาท (ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไข ปัญหาอุทกภัย จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2554) ซึ่งการ จะป้องกันภัยพิบัติอุทกภัยมิให้เกิดขึ้นนั้นเป็นไปได้ แต่สามารถที่จะบรรเทาความรุนแรง และลดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุทกภัยได้ โดยการเตรียมความพร้อม ของชุมชนในการป้องกันรับมืออุทกภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

จากปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าการ เตรียมความพร้อมของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อ รับมืออุทกภัยนั้น เป็นหัวใจสำคัญในการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตและทรัพย์สินจากภัยพิบัติอุทกภัย ดังนั้นการศึกษาถึงความพร้อมของประชาชนในการ รับมืออุทกภัย รวมถึงข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และ ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการรับมืออุทกภัย ทำให้ ทราบว่าประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยมีความพร้อมมาก น้อยเพียงใดในการรับมือกับอุทกภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้น ในอนาคต โดยเลือกทำการศึกษาในพื้นที่หมู่ที่ 4, 5, 10, 13 และ 15 ตำบลเทพราช อำเภอสิชล ซึ่งเป็นอีกพื้นที่ หนึ่ง ในหลายพื้นที่ของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ได้รับ ผลกระทบจากอุทกภัย เมื่อปี พ.ศ. 2554 ซึ่งข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์ในการใช้พิจารณากำหนดแผนและ แนวทางในการรับมือป้องกันภัยพิบัติอุทกภัยของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในอนาคตต่อไป โดยการศึกษาในครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความ พร้อม และปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการรับมือกับ อุทกภัยของประชาชนหมู่ที่ 4, 5, 10, 13 และ 15 ตำบล เทพรราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้

ต่อปี ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน ภาวะผู้นำ ประสบการณ์ที่เคยได้รับความเสียหายจากอุทกภัย การรับข้อมูลข่าวสารเตือนภัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ รับมืออุทกภัย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ป้องกันภัยพิบัติ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการ รับมืออุทกภัยของประชาชนในตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

อายุระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ต่อปี ระยะเวลาในการตั้ง ถิ่นฐาน ภาวะผู้นำ ประสบการณ์ที่เคยได้รับความเสียหายจากอุทกภัย การรับข้อมูลข่าวสารเตือนภัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับมืออุทกภัย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานป้องกันภัยพิบัติ ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำที่แตกต่างกัน มีความ พร้อมในการรับมืออุทกภัยในตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม กล้องถ่ายภาพดิจิทัล อุปกรณ์เครื่องเขียน และแผนที่แสดงขอบเขตหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ใน 2 ลักษณะประกอบด้วย

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยทำการ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไป ของพื้นที่ศึกษาหมู่ที่ 4 บ้านเขาवनเต่า หมู่ที่ 5 บ้าน เียนล่าง หมู่ที่ 10 บ้านเขยนบน หมู่ที่ 13 บ้านคลองคุด และหมู่ที่ 15 บ้านสามเทพ อำเภอสิชล ได้แก่ ข้อมูล

พื้นฐาน จำนวนประชากร สภาพภูมิประเทศ ปริมาณน้ำฝน สิ่งสาธารณูปโภค สถานบริการชุมชน และแผนที่หมู่บ้าน รวมถึงข้อมูลรายงานความเสียหายและการเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยอุทกภัยในพื้นที่เมื่อปี พ.ศ. 2554

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ประชากรจากแบบสอบถามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม ความรู้ถึงสาเหตุการเกิดอุทกภัยและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำและความพร้อมในการรับมืออุทกภัย

การสร้างและตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสอบถาม โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นำแบบสอบถามที่ออกแบบจำนวน 30 ชุด ไปทดสอบ (pre-test) กับประชาชนในพื้นที่หมู่ 2 และหมู่ 5 ตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับความเสียหายจากอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 นำผลที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถาม มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยวิธีการของ Cronbach เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยคำถามความพร้อมของประชาชนต้องมีค่าความเชื่อมั่นที่ได้ต้องไม่น้อยกว่า 0.80 (พวงรัตน์, 2540) ค่าความพร้อมที่คำนวณได้มีค่าความเชื่อมั่น 0.84 ส่วนคำถามความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้การอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยใช้สูตรการทดสอบ KR-20 ของลิวัน และอังคณา (2524) และคำนวณสูตรหาค่าความแปรปรวนของพวงรัตน์ (2540) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นต้องสูงกว่า 0.60 ขึ้นไป ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของคำถามความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ มีค่าเท่ากับ 0.61 และ 0.63 ตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเทพราช อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับความเสียหายจากภัย

พิบัติอุทกภัย ดินโคลนถล่ม เมื่อปี พ.ศ.2554 จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 บ้านเขายวนเต่า หมู่ที่ 5 บ้านเขียนล่าง หมู่ที่ 10 บ้านเขียนบน หมู่ที่ 13 บ้านคลองคุด และหมู่ที่ 15 บ้านสามเทพ จำนวน 659 ครัวเรือน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 249 ครัวเรือน จากนั้นนำไปคำนวณหาจำนวนครัวเรือนตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้สูตรการกระจาย ตามสัดส่วน (สูงงข, 2526) โดยหมู่ที่ 4, 5, 10, 13 และ 15 มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องการศึกษาเท่ากับ 47, 57, 47, 61 และ 37 ครัวเรือนตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำถามความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ ด้านละ 10 ข้อ มีการให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และใช้ค่าเฉลี่ยในการแบ่งระดับความรู้ ถ้าคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยถือว่ามึระดับความรู้สูง ถ้าได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยถือว่ามึระดับความรู้ต่ำ

2. ระดับความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัย โดยกำหนดแบบสอบถามออกเป็น 3 ช่วง คือ ก่อนเกิดอุทกภัย ระหว่างเกิดอุทกภัย และหลังเกิดอุทกภัย ลักษณะคำถามปลายปิด มีคำตอบให้ประชาชนเลือกตอบตามความคิดเห็น 4 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบของ Likert's scale (ประภาเพ็ญ, 2526) คือ มีความพร้อมสูง ความพร้อมปานกลาง ความพร้อมต่ำ และไม่มีความพร้อม ตามลำดับ โดยให้คะแนน 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ จากทำการกำหนดอันตรภาคชั้นเพื่อบ่งบอกถึงระดับความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ตำบลเทพราชในการรับมือถึงอุทกภัย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 0}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 0.00-0.75 หมายถึง ระดับความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยอยู่ในระดับไม่มีความพร้อม นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่ไม่มีการปฏิบัติตนเพื่อเตรียมความพร้อม หรือมีความพร้อมน้อยมากในการรับมือกับอุทกภัย

ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 0.76-1.50 หมายถึง ระดับความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยอยู่ในระดับมีความพร้อมต่ำ นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่มีการปฏิบัติตนในการเตรียมความพร้อมเพื่อการรับมือกับอุทกภัยน้อย หรือมีการปฏิบัติที่ต่อเมื่อได้รับข่าวเตือนภัยอุทกภัยในพื้นที่

ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.51-2.25 หมายถึง ระดับความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยอยู่ในระดับมีความพร้อมปานกลาง นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่มีการปฏิบัติตนในการเตรียมความพร้อมเพื่อการรับมือกับอุทกภัยเฉพาะในช่วงก่อนเข้าฤดูมรสุมของทุกปี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.26-3.00 หมายถึง ระดับความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยอยู่ในระดับมีความพร้อมสูง นั่นคือ ประชาชนในพื้นที่มีการปฏิบัติตนในการเตรียมความพร้อมเพื่อการรับมือกับอุทกภัยอยู่เป็นประจำตลอดทั้งปี

4. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประชากรตัวอย่าง และข้อมูลด้านความพร้อมของประชาชนในการรับมือภัยพิบัติอุทกภัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

5. ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการรับมืออุทกภัย โดยใช้ค่าสถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และค่าสถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลและวิจารณ์

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ สังคม และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

เพศ จากการศึกษาประชากรตัวอย่างพบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.60 และเพศหญิง ร้อยละ 45.40

อายุ จากการศึกษาประชากรตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.52 รองลงมาคืออายุ 51-60 ปี 30-40 ปี น้อยกว่า 30 ปี และมากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.70, 23.70, 10.84 และ 9.24 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 45.96 ปี มากที่สุด 73 ปี และน้อยสุด 22 ปี

ระดับการศึกษา จากการศึกษาประชากรตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา/ไม่เรียนหนังสือร้อยละ 62.65 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ปริญญาตรี/โท และ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 14.06, 10.84, 8.03 และ 4.42 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาประชากรตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ประชากรตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 77.90 รองลงมาคือสมาชิกในครัวเรือน 5-8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน ต่ำสุด 1 คน และสูงสุด 8 คน

อาชีพหลัก จากการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 86.75 รองลงมาคือมีอาชีพหลักเป็นพนักงานเอกชน/รับราชการ รับจ้าง เจ้าของกิจการส่วนตัว และอื่นๆ (หัตถกรรม, นักศึกษา) คิดเป็นร้อยละ 4.82, 4.42, 3.21 และ 0.80 ตามลำดับ

อาชีพรอง จากการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.14 ไม่มีอาชีพรอง มีเพียงร้อยละ 14.86 ที่มีอาชีพรอง โดยอาชีพรองที่มีได้แก่ ทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 6.02 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง เจ้าของกิจการส่วนตัว และอื่นๆ (ขายประกันชีวิต, ตัวแทนขายสินค้าขายตรง) คิดเป็นร้อยละ 4.42, 2.81 และ 1.61 ตามลำดับ

รายได้ของครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปี ต่ำกว่า 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.79 รองลงมา มีรายได้ 150,000-250,000 และมากกว่า 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.37 และ 8.84 ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ย 173,420 บาท ต่ำสุด 50,000 บาท และสูงสุด 350,000 บาท

การตั้งถิ่นฐาน จากการศึกษาตัวอย่างพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เกิด คิดเป็นร้อยละ 72.70 และเป็นประชากรที่อพยพมาจากพื้นที่อื่น คิดเป็นร้อยละ 27.30 ซึ่งระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ตำบลเทพราชของประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 24.10 รองลงมา 51-60 ปี 31-40 ปี 21-30 ปี 11-20 ปี, มากกว่า 60 ปี และ 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.49, 16.06, 12.85, 12.05, 7.23 และ 5.22 ตามลำดับ โดยมีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 39.84 ปี ต่ำสุด 5 ปี และสูงสุด 71 ปี

ภาวะผู้นำ จากการศึกษาภาวะผู้นำพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์หรือเคยได้รับโอกาสเป็นผู้นำในการประชุม รมรงค์ หรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับภัยพิบัติอุทกภัย คิดเป็นร้อยละ 85.10 มีเพียงร้อยละ 14.90 ที่เคยได้รับบทบาทในการเป็นผู้นำ และจากการศึกษาความเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชนของประชากรตัวอย่างพบว่า โดยส่วนใหญ่ให้ความเชื่อถือต่อผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 64.66 รองลงมาให้ความเชื่อถือต่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กำนัน และไม่ให้ความเชื่อถือกับผู้นำกลุ่มใด คิดเป็นร้อยละ 18.87, 16.06 และ 0.40 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการได้รับความเสียหายจากอุทกภัย จากการศึกษาพบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย คิดเป็นร้อยละ 93.17 และไม่เคยได้รับประสบการณ์ความเสียหายจากอุทกภัย มีเพียงร้อยละ 6.83

การรับข้อมูลข่าวสารเตือนภัยอุทกภัย จากการศึกษาพบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับ

ข่าวสารเตือนภัยอุทกภัย คิดเป็นร้อยละ 98.00 และไม่เคยได้รับข่าวสารเตือนภัย คิดเป็นร้อยละ 2.00 ซึ่งช่องทางที่ประชากรตัวอย่างได้รับข่าวสารเตือนภัยอุทกภัยมากที่สุดคือ สื่อวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 66.27 รองลงมาจากกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./อปพร. ปก.จังหวัด และเพื่อนบ้านญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 20.08, 12.45 และ 3.21 ตามลำดับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การรับมือภัยพิบัติอุทกภัย จากการศึกษา พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวรยามเฝ้าระวังภัยอุทกภัย ดิน โคลนถล่ม คิดเป็นร้อยละ 54.20 และเข้ารับการอบรมเป็นอาสาสมัคร อปพร. หมู่บ้าน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.90 โดยมีคะแนนการมีส่วนร่วมเฉลี่ย 2.02 คะแนน ต่ำสุด 0 คะแนน และสูงสุด 5 คะแนน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับการมีส่วนร่วม พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยหรือมีส่วนร่วมในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 65.46 อาจเนื่องมาจากประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งมีอายุในช่วง 41-50 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยทำงานจึงไม่ค่อยมีเวลาว่างในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การรับมือภัยพิบัติอุทกภัย

การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติอุทกภัย จากการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนช่วยเหลือหลังจากเกิดอุทกภัย คิดเป็นร้อยละ 84.70 และได้รับการสนับสนุนในการติดตั้งระบบเตือนภัย เครื่องวัดปริมาณน้ำฝน รวมถึงการอธิบายวิธีการใช้อุปกรณ์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.90 โดยมีคะแนนการสนับสนุนเฉลี่ย 7.70 คะแนน ต่ำสุด 2 คะแนน และสูงสุด 12 คะแนน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับการสนับสนุน พบว่า ประชาชนตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหรือมีระดับการได้รับการสนับสนุนสูง ร้อยละ 58.23 โดยหน่วยงานหลักที่เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับอุทกภัย

แนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือ อุทกภัย สนับสนุนด้านอุปกรณ์ และการเข้าช่วยเหลือ ระหว่างเกิดอุทกภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช และ เจ้าหน้าที่จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ทหารช่าง ครอบคลุม ชาว 3 เป็นต้น

ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามถูกมากที่สุดคือ ข้อ 2 อุทกภัยมีสาเหตุมาจากธรรมชาติซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ คิดเป็นร้อยละ 91.60 และตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 ภัยพิบัติอุทกภัยจะเกิดเฉพาะช่วงฤดูฝนของทุกปีเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 70.70 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 8.40 คะแนน ต่ำสุด 2 คะแนน และสูงสุด 10 คะแนน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับความรู้พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหรือมีระดับความรู้สูง ร้อยละ 54.60 เนื่องจากประชากรตัวอย่างมีประสบการณ์จากภัยพิบัติอุทกภัยในอดีตที่ผ่านมา ประกอบกับการอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ จึงทำให้มีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีถึงสาเหตุการเกิดอุทกภัย

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบคำถามถูกมากที่สุดคือ ข้อ 2 การอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดการกร่อนของหน้าดินเมื่อเกิดอุทกภัยได้ ร้อยละ 88.40 และตอบถูกน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 การเปลี่ยนพื้นที่ป่าเพื่อปลูกยางพารา ถือเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม ร้อยละ 62.20 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 7.57 คะแนน ซึ่งมีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน และสูงสุด 10 คะแนน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับความรู้พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหรือมีระดับความรู้สูง ร้อยละ 51.80 เนื่องจากประชากรตัวอย่างมีการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อและหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมวิชาการ

เกษตร โครงการชัยพัฒนา เป็นต้น จึงทำให้ทราบดีว่าการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดความเสียหายจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นได้

ระดับความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัย

จากการศึกษาระดับความพร้อมในการรับมืออุทกภัยช่วงก่อนเกิดอุทกภัยของประชาชนตัวอย่างพบว่า ประชากรตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมเท่ากับ 2.30 คะแนน แสดงว่า ระดับความพร้อมในการรับมืออุทกภัย อยู่ในระดับสูง ส่วนความพร้อมในการรับมือในช่วงระหว่างเกิดอุทกภัย ประชากรตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมเท่ากับ 2.33 คะแนน แสดงว่า ระดับความพร้อมในการรับมืออุทกภัย อยู่ในระดับสูง และความพร้อมในการรับมืออุทกภัยหลังเกิดหรือช่วงฟื้นฟู พบว่าประชากรตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพร้อมเท่ากับ 2.30 คะแนน แสดงว่า ระดับความพร้อมในการรับมืออุทกภัย อยู่ในระดับสูง สำหรับความพร้อมของประชาชนในการรับมือกับอุทกภัยภาพรวมทั้งหมด มีคะแนนเฉลี่ย 2.31 คะแนน อยู่ในระดับมีความพร้อมสูงนั่นคือ ประชากรในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติตนในการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับอุทกภัยอยู่เป็นประจำตลอดทั้งปี และได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมืออุทกภัย

การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยในพื้นที่ตำบลเทพราช โดยกำหนดสมมติฐานจากตัวแปรอิสระไว้ 14 ตัวแปร นำมาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยในตำบลเทพราช ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานดังแสดงใน Table 1

Table 1 Factors affecting the readiness of people to withstand flood at Thepparat sub-district, Sichon district, Nakhon Si Thammarat province.

Independent factors	The results of hypothesis test				
	F	t	p	Accept hypothesis	Not accept hypothesis
1. Ages	3.04	-	0.02*	✓	
2. Educational levels	2.67	-	0.03*	✓	
3. Number of household members	0.82	-	0.44 ^{ns}		✓
4. Main occupation	-	0.24	0.81 ^{ns}		✓
5. Subsidiary occupation	-	0.44	0.66 ^{ns}		✓
6. Household income	13.74	-	0.00*	✓	
7. Resettlement periods	1.67	-	0.13 ^{ns}		✓
8. Leadership	-	- 0.63	0.53 ^{ns}		✓
9. Experienced damage from flood in the past	-	-0.71	0.48 ^{ns}		✓
10. Received information flood warning	-	0.30	0.76 ^{ns}		✓
11. Participation in activity about withstand flood	-	-2.52	0.01*	✓	
12. Support from relevant agencies to withstand flood	-	-2.64	0.01*	✓	
13. Knowledge about cause of flood	-	-2.83	0.00*	✓	
14. Knowledge about soil and water conservation	-	-4.74	0.00*	✓	

Remarks: * $p < 0.05$ (significance level 0.05)

^{ns} $p > 0.05$ (not significance level 0.05)

จาก Table 1 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัย มีดังนี้

อายุ โดยแบ่งอายุของประชากรตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ประชากรตัวอย่างมีอายุ น้อยกว่า 30 ปี 30-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี และมากกว่า 60 ปี จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe's พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 51 – 60 ปี มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยสูงกว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 30-40, 41-50 และอายุน้อยกว่า 30 ปี

ระดับการศึกษา โดยแบ่งระดับการศึกษาของประชากรตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ประชากร

ตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับ ประถมศึกษา/ไม่ได้เรียนหนังสือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ปวส. และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี/ปริญญาโท จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรตัวอย่างที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe's พบว่า ประชากรตัวอย่างมีระดับการศึกษาประถมศึกษา/ไม่ได้เรียนหนังสือ และปวส. มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายได้ของครัวเรือนต่อปี โดยแบ่งรายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มี

รายได้ต่ำกว่า 150,000 บาท 150,000-250,000 บาท และมากกว่า 250,000 บาท จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนต่อปีแตกต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยของประชากรตัวอย่างที่ต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของ Scheffe's พบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือน 150,000-250,000 บาท/ปี และมากกว่า 250,000 บาท/ปี มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยสูงกว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 150,000 บาท/ปี

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับมืออุทกภัย ในการศึกษาได้แบ่งประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชากรที่มีส่วนร่วมในระดับสูง ($\bar{X} = 2.34$) และกลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.28$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของชาติ (2549) โดยประชากรตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับสูง มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยสูงกว่า ประชากรตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำ

การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับมืออุทกภัย ในการศึกษาได้แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประชากรตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนในระดับสูง ($\bar{X} = 2.35$) และได้รับการสนับสนุนในระดับต่ำ ($\bar{X} = 2.26$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระดับการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานป้องกันภัยพิบัติต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของชัยยศ (2553) โดยประชากรตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับสูง มีความพร้อมในการ

รับมืออุทกภัยสูงกว่า ประชากรตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนอยู่ในระดับต่ำ

ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย ในการศึกษาได้แบ่งระดับความรู้ของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มีระดับความรู้สูง ($\bar{X} = 2.36$) และมีระดับความรู้ต่ำ ($\bar{X} = 2.26$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัยแตกต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของสิทธิศักดิ์ (2546) โดยประชากรตัวอย่างมีความรู้ที่อยู่ในระดับสูง มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในการศึกษาได้แบ่งระดับความรู้ของประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มีระดับความรู้สูง ($\bar{X} = 2.39$) และมีระดับความรู้ต่ำ ($\bar{X} = 2.23$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำแตกต่างกัน มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชากรตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับสูง มีความพร้อมในการรับมืออุทกภัยสูงกว่า ประชากรตัวอย่างที่มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ

สรุป

จากการศึกษาความพร้อมของประชากรในการรับมืออุทกภัยในตำบลเทพราช อําเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยที่ 45.96 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา/ไม่เรียนหนังสือ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.88 คน มีอาชีพหลักทางการเกษตร ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 173,420 บาท/ปี ประชากรส่วนใหญ่ มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานเฉลี่ย 39.84 ปี ไม่เคยมีประสบการณ์ ในการเป็นผู้ นำ หรือตัวแทนในการประชุมรณรงค์เกี่ยวกับ

ภัยพิบัติอุทกภัย และให้ความเชื่อถือผู้นำชุมชนระดับผู้ใหญ่บ้านสูงสุด เคยมีประสบการณ์ในการได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในอดีตจำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2551 และพ.ศ. 2554 ความเสียหายที่ได้รับโดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งประชากรได้รับข่าวสารเตือนภัยอุทกภัยจากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์มากที่สุด และมีการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การรับมือกับภัยพิบัติอุทกภัยอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ โดยได้รับการสนับสนุนหรือความช่วยเหลือในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมืออุทกภัยจากหน่วยงานป้องกันภัยพิบัติ และหน่วยงานอื่นๆ อยู่ในระดับสูง ทั้งในด้าน การสนับสนุนด้านอุปกรณ์เตือนภัย การเข้าช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีระหว่างเกิดอุทกภัย เป็นต้น โดยมีความรู้เกี่ยวกับการสาเหตุการเกิดอุทกภัยและความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำอยู่ในระดับสูง คิดเป็น ร้อยละ 54.60 และ 51.80 ตามลำดับ ส่วนด้านระดับ ความพร้อมของประชาชนในการรับมืออุทกภัยใน ตำบลเทพราช ในภาพรวมมีคะแนนความพร้อมอยู่ใน ระดับสูง โดยประชาชนในพื้นที่มีการปฏิบัติตน ในการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับอุทกภัย อยู่เป็นประจำตลอดทั้งปี และได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมืออุทกภัยที่มีโอกาส เกิดขึ้นในอนาคต

ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของประชาชน ในการรับมืออุทกภัยในพื้นที่ตำบลเทพราช ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับมืออุทกภัย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับมือกับภัยพิบัติอุทกภัย ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่เข้ามาฝึกอบรม รวมถึงหน่วยงาน อื่นๆ และผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมในการชักจูง ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการรับมืออุทกภัย โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในวัยทำงาน ที่มีเวลาว่างน้อย รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ การเกิดอุทกภัย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ดิน และน้ำ แก่กลุ่มที่ยังมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ซึ่ง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเตรียมความพร้อมเพื่อ รับมืออุทกภัยมีประสิทธิภาพ และควรมีการสร้าง อาชีพเสริมในพื้นที่ เพื่อให้ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินทุนเหลือจากการใช้จ่าย เพื่อดำรงชีพ เพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการเตรียมความ พร้อมเพื่อรับมือกับอุทกภัยในอนาคต

คำนิยาม

ขอขอบพระคุณประชาชนหมู่ที่ 4, 5, 10, 13 และ 15 ตำบลเทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นประชากรตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- ชาติ เบนจวงส์. 2549. การรับรู้ภัยจากดินถล่มและ การเตรียมความพร้อมรับภัยจากดินถล่มของ ประชาชนในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัด หนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชัยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์. 2553. ความพร้อมในการรับมือ ภัยพิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทักษะการ เปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524. **หลักการวิจัยทางการศึกษา**. โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช. 2554. **รายงานสรุปสถานการณ์อุทกภัย วาตภัยและดินโคลนถล่ม 23 มีนาคม-2 เมษายน พ.ศ. 2554 จังหวัดนครศรีธรรมราช ฉบับที่ 47**. 5 หน้า.
- สิทธิศักดิ์ เทำฐวี. 2546. **การรับรู้และการปรับตัวของประชาชนบ้านน้ำก้อภายหลังเกิดภัยพิบัติจากอุทกภัยในปี พ.ศ. 2544**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุบงกชจามีกร. 2526. **สถิติวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์**. ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานชลประทานที่ 16. 2554. **ข้อมูลอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้**. แหล่งที่มา: <http://www.ndwc.go.th>, 10 มิถุนายน 2555.
- Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. Harper International Edition, Tokyo.
-